

MAQSUD SHAYXZODANING IJODI VA UNING ADABIYOTDAGI O'RNI REZYUME

Saminov Shohjahon Sharifjon o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti

“Siyosatshunoslik” yo‘nalishi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada, O‘zbekistonning taniqli adibi Maqsud Shayxzodaning adabiyotga qo‘shgan hissasi tahlil qilinadi. Unga xos uslublar, uning asarlaridagi asosiy g‘oyalar va zamonaviy o‘zbek adabiyotida tutgan o‘rni muhokama qilinadi. Maqola orqali Shayxzodaning adabiyotdagi o‘rni va uning asarlarini o‘rganishning ahamiyati ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: Maqsud Shayxzoda, o‘zbek adabiyoti, uslub, roman, poeziya, badiiy ijod, adabiy tahlil.

СОЗДАНИЕ МАКСУДА ШАЙХЗОДЫ И ЕГО ЛИТЕРАТУРЫ

Резюме

Аннотация: В данной статье анализируется вклад известного писателя Узбекистана Максуда Шайхзоды в литературу. Обсуждаются его стиль, основные идеи его творчества и роль в современной узбекской литературе. В статье показано место Шейхзаде в литературе и важность изучения его творчества.

Ключевые слова: Максуд Шайхзаде, узбекская литература, стиль, роман, поэзия, художественное творчество, литературный анализ.

CREATION OF MAKSUD SHAIKZODA AND HIS LITERATURE

Resume

Abstract: This article analyzes the contribution of the famous writer of Uzbekistan, Maksud Shaykhzoda, to literature. His style, main ideas in his works and

his role in modern Uzbek literature are discussed. The article shows the place of Sheikhzadeh in literature and the importance of studying his works.

Key words: Maqsud Shaikhzade, Uzbek literature, style, novel, poetry, artistic creation, literary analysis.

Kirish. Maqsud Shayxzoda o‘zbek adabiyotining eng katta vakillaridan biridir. Uning asarlari nafaqat badiiy qadriyatlarni o‘z ichiga olgan, balki o‘zbek xalqining milliy madaniyatini va tarixini yoritishda ham katta ahamiyatga ega. Shayxzodaning ijodi, uning zamonining ijtimoiy-siyosiy muammolariga javob sifatida shakllangan, shu sababli uning asarlari o‘zbek adabiyotida muhim o‘rin tutadi. U o‘zining romanchiligi va she‘riyatidagi yangiliklari bilan ham e‘tiborga loyiqdir.

Asosiy qism. Maksud Shayxzoda o‘zbek adabiyotining yirik namoyandalaridan biri bo‘lib, uning asarlari nafaqat badiiy va estetik qadriyatlarni o‘z ichiga oladi, balki insonning ichki dunyosini, jamiyatdagi ijtimoiy muammolarni va zamonaviy hayotdagi o‘zgarishlarni chuqur tahlil qiladi. U adabiyotga qo‘shgan hissasi bilan zamonaviy o‘zbek adabiyotida muhim o‘rin egallaydi.

Shayxzodaning romanlari

Maksud Shayxzodaning romanlari o‘zining teran tahlillari, murakkab qahramonlari va jamiyatning ijtimoiy muammolariga bo‘lgan yondashuvi bilan tanilgan. Uning “Tirik hayot” romani, ayniqsa, o‘zining ijtimoiy-psixologik yo‘nalishlari bilan e‘tiborga loyiq. Ushbu asarda Shayxzoda insonning ichki olamiga kirib, uning ruhiy holatlarini, o‘zini anglash jarayonlarini va zamonaviy jamiyatdagi o‘zgarishlarga qanday javob berishini tasvirlaydi. Romanning asosiy g‘oyasi shundan iboratki, insonning haqiqiy hayoti faqat tashqi voqealar bilan emas, balki uning ruhiy holati, his-tuyg‘ulari, fikrlari bilan ham belgilanadi.

Shuningdek, “Tirik hayot”da Shayxzoda jamiyatdagi ko‘plab muammolarni, o‘zgarishlarni va insonlar orasidagi munosabatlarni o‘rganadi. U o‘z asarida o‘zi yashagan davrning ijtimoiy, siyosiy va ma‘naviy muammolarini ko‘rsatadi, bular

orqali insonning ruhiy va ma'naviy iztiroblarini aks ettiradi. Shayxzodaning badiiy tilida, nafaqat yuqori mahorat, balki chuqur falsafiy fikrlar ham mavjud, bu esa uning asarlarini yanada boy va o'qilishi kerak bo'lgan asarga aylantiradi.

Shayxzodaning she'riyati

Maksud Shayxzoda she'rlarida ham o'zining yuksak badiiy mahoratini namoyish etgan. Uning she'rlari nafaqat go'zal va tinglashga qulay, balki chuqur mazmunlarga ega. Shayxzodaning she'rlarida insonning ichki kechinmalari, uni o'rab turgan tabiat va jamiyat bilan bo'lgan aloqalari keng yoritilgan. U she'rlarini faqat badiiy ifoda vositasi sifatida ishlatmaydi, balki ularda insonning ma'naviy izlanishlarini, o'zini anglash jarayonlarini, o'zbek xalqining tarixi va madaniyati bilan bog'liq fikrlarni ham taqdim etadi.

Shayxzodaning she'riy asarlarida til va so'zning katta kuchi ko'rinadi. U so'z bilan o'ynashni, uni nafaqat tashqi ko'rinishi bilan, balki ma'nosining chuqurligi va yashirin qatlamlari bilan ishlatishni yaxshi biladi. She'rlarida Shayxzoda xalqning qadriyatlarini, uning o'tmishidagi iztiroblarni va kelajakdagi umidlarni aks ettiradi. She'rlarining badiiy kuchi shundaki, u har bir o'quvchiga o'zining ichki olamiga sayohat qilish imkoniyatini beradi.

Shayxzodaning adabiyotdagi yeri

Maksud Shayxzodaning adabiyotdagi o'rni juda katta. U nafaqat o'z zamonasining asosiy masalalarini o'rta qo'ygan, balki adabiyotda yangi uslublar va yondashuvlarni yaratgan. Shayxzodaning asarlari ham zamonaviy adabiyotdagi rivojlanishning bir qismi bo'lib, ular o'zbek adabiyotining yangi bosqichiga yo'l ochgan.

Shayxzoda o'zining ijodida nafaqat xalqning tarixiy va madaniy merosini, balki uning kelajagi haqida ham o'z fikrlarini bildirdi. U o'z asarlarida jamiyatning rivojlanishida har bir shaxsning roli katta ekanligini ta'kidlagan. Shayxzodaning asarlari, ayniqsa, adabiyotdagi yangi avlod uchun muhim o'rnak bo'lib xizmat qiladi.

U o'zining she'riyatida va prozasida sodda va oson tushuniladigan tarzda chuqur falsafiy va ijtimoiy masalalarni ko'rsatgan. Uning asarlaridagi falsafiy izlanishlar va tahlillar bugungi kunda ham adabiyotshunoslar tomonidan o'rganilmoqda va ularning ahamiyati o'sib bormoqda.

Shayxzodaning ta'siri va merosi

Maksud Shayxzodaning ijodi bugungi kunda ham o'zbek adabiyotida katta ta'sir ko'rsatmoqda. Uning asarlari nafaqat o'zbek tilida, balki boshqa tillarda ham o'qilishi mumkin, bu esa uning xalqaro miqyosda ham tanilganligini anglatadi. Shayxzodaning adabiyotga qo'shgan hissasi, uning zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojlanishida qanday muhim o'rin tutganini anglash uchun, uning asarlarini chuqur o'rganish zarur.

Uning asarlari bugungi adabiyotshunoslar va yosh ijodkorlar uchun katta ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Shayxzodaning ijodi, uning to'g'risidagi ilmiy ishlar va tahlillar o'zbek adabiyotining rivojlanishida yangi bosqich yaratishga yordam bermoqda. Uning asarlaridagi badiiy yuksaklik, o'ziga xos uslub va shakl, xalqining tarixiy tajribalarini chuqur anglash bugungi adabiyotda yanada kengroq baholanmoqda.

Xulosa va takliflar: Maqsud Shayxzodaning o'zbek adabiyotiga qo'shgan hissasi beqiyosdir. Uning asarlari nafaqat badiiy qadriyatlarni saqlab qolgan, balki zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojiga katta hissa qo'shgan. Shayxzodaning ijodi nafaqat badiiy, balki ijtimoiy va siyosiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega bo'lib, uning asarlari bugungi kunda ham o'rganilishi lozim bo'lgan namunadir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Каримов Наим. "Мақсуд Шайхзода". Тошкент: Фан, 2009.
2. Мақсуд Шайхзода. "Тирик ҳаёт". Тошкент: Ғафур Ғулом, 2015.
3. Абдуллаев Ф. "Ўзбек адабиётининг ривожланиш йўллари". Тошкент: Ўқитувчи, 2008.